

2022/2170(INI)

24.7.2023

STANOVISKO

Výboru pre regionálny rozvoj

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

k tvorbe pracovných miest: spravodlivá transformácia a spoločensky prospešné investovanie
(2022/2170(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Matthias Ecke

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre regionálny rozvoj vyzýva Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. domnieva sa, že fondy politiky súdržnosti EÚ zamerané na hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť sú aj naďalej hlavnými investičnými nástrojmi EÚ a majú zásadný význam pre podporu prechodu ku klimatickej neutralite a pomoc ľuďom a územiám, ktoré čelia obrovským výzvam, pričom sa zabezpečuje, že sa na nikoho nezabudne, keďže môžu poskytnúť investície do zelených technológií a kvalitného vzdelávania a zamestnanosti, ako aj príležitosti na rekvalifikáciu a zvyšovanie úrovne zručností v regiónoch; zdôrazňuje, že fondy politiky súdržnosti môžu podporiť vytváranie nových „zelených“ povolanií a pomôcť zmeniť a rozšíriť existujúce povolania tak, aby zahŕňali nové a odlišné povinnosti a úlohy spojené s udržateľnosťou a ochranou životného prostredia;
2. domnieva sa, že posilňovanie regionálneho rozmeru zelenej transformácie, teda zapájanie miestnych a regionálnych samospráv, ako aj sociálnych partnerov a odborových zväzov, má zásadný význam pre spravodlivý prechod k hospodárstvu s nulovou bilanciou emisií uhlíka; pripomína, že miestne a regionálne samosprávy sú často do veľkej miery zodpovedné za vykonávanie politik týkajúcich sa dôstojnej práce, kvalitných pracovných miest a odbornej prípravy, a preto má územný rozmer týchto politik zásadný význam; v tejto súvislosti pripomína význam rovnakej administratívnej kapacity a prístupu k financovaniu a informáciám vo všetkých regiónoch EÚ;
3. zdôrazňuje význam politiky súdržnosti EÚ, ktorá pomáha podnikom uskutočniť tento prechod a podporuje ich takým spôsobom, aby sa zabránilo premiestneniu ich činnosti za hranice EÚ;
4. víta koncepciu „spravodlivej transformácie“ a považuje ju za jedinečnú zásadu, ktorá musí preniknúť do všetkých aspektov prechodu ku klimatickej neutralite; konštatuje, že ambiciózná, komplexná a spravodlivá transformácia je potrebná na riešenie nezamýšľaných distribučných účinkov zelenej transformácie, ako sú väčšie regionálne nerovnosti, ako aj ďalšie hospodárske a sociálne výzvy, ktorým môžu niektoré regióny čeliť v dôsledku transformácie, napríklad klesajúca konkurencieschopnosť podnikov v konkrétnych sektoroch, strata pracovných miest, vyludňovanie a únik mozgov;
5. zdôrazňuje, že každé financovanie EÚ by malo prispievať k dosiahnutiu cieľov stanovených v článku 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a Európskeho piliera sociálnych práv;
6. zdôrazňuje rozmanitosť európskych regiónov, z ktorých každý čelí svojim vlastným špecifickým územným, hospodárskym, infraštruktúrnym a demografickým výzvam; zdôrazňuje, že neexistuje univerzálne riešenie a že podpora spravodlivej transformácie, a najmä opatrenia potrebné na vytvorenie nových pracovných miest, sa musia prispôbiť miestnym a regionálnym charakteristikám, potrebám a prírodným podmienkam a musí sa pritom zohľadniť úroveň vplyvu na regionálnu a miestnu konkurencieschopnosť; zdôrazňuje preto význam intenzívnejšieho dialógu medzi

vnútroštátnymi, miestnymi a regionálnymi samosprávami a zabezpečenia konzultácií so zástupcami pracovníkov z dotknutých regiónov; zdôrazňuje, že na dosiahnutie pokroku v oblasti zelenej a spravodlivej transformácie treba posilniť kapacity a zabezpečiť pre ne primerané zdroje na všetkých úrovniach, najmä na úrovni miestnych a regionálnych samospráv;

7. zdôrazňuje, že jedným z hlavných cieľov spravodlivej transformácie by malo byť presadzovanie podnikania a vytváranie pracovných príležitostí pre mladých ľudí v regiónoch s vysokou intenzitou emisií uhlíka, aby sa podporil udržateľný rozvoj týchto regiónov a zabránilo sa vyľudňovaniu a úniku mozgov; pripomína, že finančné prostriedky politiky súdržnosti sa spolu so súvisiacimi finančnými nástrojmi môžu nasmerovať do odbornej prípravy mladých ľudí a pracovníkov v regiónoch a poskytnúť im dodatočné zručnosti potrebné pre nové pracovné miesta alebo pracovné miesta zmenené v dôsledku zelenej transformácie;
8. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby riešili problematiku pasce rozvoja a stagnácie rastu vo viacerých európskych regiónoch zvyšovaním ich atraktívnosti a reagovaním na úbytok pracovnej sily, ktorý sa spája s poklesom a starnutím obyvateľstva v mnohých členských štátoch;
9. zdôrazňuje, že Fond na spravodlivú transformáciu (FST) je kľúčovým nástrojom politiky súdržnosti, ktorý podporuje regióny postihnuté prechodom k hospodárstvu s nulovou bilanciou emisií, a to budovaním udržateľnejšieho a diverzifikovanejšieho hospodárstva, odbornou prípravou a rekvalifikáciou pracovníkov a vytváraním nových podnikov prostredníctvom výskumu a inovácie; zdôrazňuje, že FST môže ponúknuť konkrétnu možnosť podpory osôb, ktorým hrozí nezamestnanosť v dôsledku prechodu;
10. konštatuje, že FST poskytuje podporu prostredníctvom subvencií do najzraniteľnejších odvetví, pokiaľ ide o dôsledky klimatického prechodu, a jeho cieľom je vyvážený a rovnomerný rozvoj dotknutých území;
11. zdôrazňuje, že zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti nových modelov miestneho hospodárstva si vyžaduje, aby vzdelávacie inštitúcie ponúkali rôzne možnosti vzdelávacích programov zamerané na potreby regiónu, ako aj zvyšovanie úrovne zručností v budúcich oblastiach rastu, ako sú nulová bilancia emisií, recyklácia, opätovné použitie, odvetvia šetriace zdroje a energiu a súvisiace služby; domnieva sa, že prostredníctvom odbornej prípravy pracovníkov a získavania nových zručností, zvyšovania úrovne ich zručností, rekvalifikácie a celoživotného vzdelávania je potrebné zabezpečiť, aby sa na ceste k zelenej transformácii EÚ na nikoho nezabudlo, a to bez ohľadu na pracovné odvetvie, typ zmluvy, pohlavie alebo geografickú polohu;
12. zdôrazňuje, že FST poskytuje podporu regiónom s vysokými emisiami uhlíka, a najmä regiónom, ktoré postupne ukončujú ťažbu uhlia, a regiónom produkujúcim oceľ; zdôrazňuje, že plán spravodlivej transformácie nie je univerzálny vzhľadom na vnútorné špecifiká každého regiónu závislého od uhlíka; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné, aby plány spravodlivej transformácie zohľadňovali zložitosti cieľových regiónov vrátane demografického zloženia a sociálno-ekonomických faktorov, ako sú jazykové schopnosti; ďalej zdôrazňuje, že osobitnú pozornosť treba venovať vidieckym oblastiam a regiónom, ktoré sú vážne a trvalo znevýhodnené prírodnými alebo

demografickými podmienkami, ako sú ostrovy, horské, najvzdialenejšie a pohraničné regióny vymedzené v článkoch 174 a 349 ZFEÚ, pretože tieto regióny už čelia obmedzenému prístupu k verejným a súkromným službám a pracovným príležitostiam a nižšiemu hospodárskemu rozvoju;

13. konštatuje, že FST potrebuje primerané finančné zdroje na zabezpečenie jeho účinnosti pri podpore prechodu regiónov ku klimatickej neutralite; navrhuje rozšíriť rozsah pôsobnosti a rozpočet FST tak, aby zahŕňal aj iné priemyselné odvetvia a regióny, ktoré sú rovnako zasiahnuté zelenou transformáciou; pripomína však, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby celý rozpočet EÚ slúžil cieľom spravodlivej transformácie a aby širší FST účinne dopĺňal existujúce finančné nástroje;
14. domnieva sa, že spoločensky prospešné investovanie nenahrádza verejné sociálne výdavky; zdôrazňuje však, že je dôležité posilniť kapacity organizácií sociálneho hospodárstva mobilizáciou verejných a súkromných investícií s cieľom pripraviť sa na zelenú transformáciu; konštatuje, že spoločensky prospešné investovanie môže dopĺňať kohézne fondy pri riešení výziev, ktoré sa objavujú na ceste ku klimatickej neutralite, prispievať k vytváraniu pracovných miest a hospodárskej diverzifikácii v regiónoch a podporovať udržateľnejšiu transformáciu a hospodársky rozvoj za predpokladu, že bude mať merateľný sociálny vplyv na začlenenie, rovnosť, zručnosti a zamestnanosť a riadenie demografických zmien; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby spolupracovali s cieľom zabezpečiť, aby sa spoločensky prospešné investovanie v kontexte zelenej a spravodlivej transformácie zameriavalo na prekonávanie regionálnych rozdielov na trhu práce a pracovné príležitosti, najmä v menej rozvinutých, vidieckych a odľahlých regiónoch, s cieľom zabezpečiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť; zdôrazňuje, že akákoľvek úprava právneho, regulačného a hospodárskeho rámca pre spoločensky prospešné investovanie musí spĺňať tieto požiadavky;
15. konštatuje, že zelená transformácia má silný rodový rozmer, pričom ženy majú tendenciu byť nedostatočne zastúpené na zelených pracovných miestach a muži majú tendenciu byť viac zasiahnutí zánikom pracovných miest s vysokými emisiami uhlíka; zdôrazňuje preto potrebu rodového hľadiska pri navrhovaní a vykonávaní všetkých politík transformácie, aby sa zabránilo prehĺbovaniu rozdielov na miestnych trhoch práce; pripomína význam ekonomiky starostlivosti a odvetvia starostlivosti (ako je starostlivosť o deti v ranom veku a dlhodobá starostlivosť) pre sociálne spravodlivú zelenú transformáciu, keďže ide o oblasť práce, v ktorej prevládajú ženy a v ktorej je tvorba pracovných miest nevyhnutná na prerozdelenie neplatennej opatrovateľskej práce, čo je predpokladom na zabezpečenie rovnakých pracovných príležitostí žien počas transformácie;
16. ďalej konštatuje, že zánik pracovných miest s vysokými emisiami uhlíka by mohol mať väčší vplyv na staršie generácie a ľudí v zraniteľnej situácii, a zdôrazňuje potrebu prístupu založeného na základných právach ku všetkým politikám zelenej transformácie s cieľom zabezpečiť začlenenie týchto skupín;
17. je naďalej presvedčený, že spravodlivá transformácia má potenciál nielen transformovať EÚ na úspešné hospodárstvo s nulovou bilanciou emisií, ale aj urobiť z nej globálny model pre túto existenčne nevyhnutnú transformáciu; žiada, aby sa na potrebné

investície EÚ s výrazným územným rozmerom zmobilizovali nové finančné prostriedky EÚ; zdôrazňuje, že politika súdržnosti je základným nástrojom na ceste k hospodárstvu s nulovou bilanciou emisií, a domnieva sa, že diskusia o budúcnosti politiky súdržnosti EÚ vrátane revízie viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a financovania na roky 2028 – 2035 sa musí riadiť aj potrebou pomáhať členským štátom na tejto ceste, okrem iného aj s cieľom podporiť lepšie čerpanie zdrojov zo strany regionálnych a miestnych spoločností; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vzhľadom na zelenú transformáciu a výzvy, ktoré z nej vyplývajú, si budúca politika súdržnosti bude vyžadovať stabilné a primerané financovanie.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	19.7.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 29 -: 0 0: 6
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	François Alfonsi, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoş, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrey Novakov, Alessandro Panza, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Herbert Dorfmann, Sandro Gozi, Ana Miranda, Yana Toom, Stefania Zambelli
Náhradník (čl. 209 ods. 7) prítomný na záverečnom hlasovaní	Carlo Fidanza

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

29	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov
Renew	Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Martina Michels
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Caroline Roose

0	-

6	0
ECR	Carlo Fidanza, Denis Nesci
ID	Rosanna Conte, Alessandro Panza, André Rougé, Stefania Zambelli

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania